

สิ่งอนุสรณ์และถาวรวัตถุที่มีผู้จัดทำถวาย

‘ดิเรกคุณาภรณ์’

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ตระกูลใหม่

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ หมายถึง อาภรณ์หรือเครื่องประดับที่พระมหากษัตริย์พระราชทานให้แก่บุคคล เพื่อใช้เป็นเครื่องประดับหรือตกแต่งเสื้อผ้าอาภรณ์

ประเทศไทยมีเครื่องราชอิสริยาภรณ์มาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา แต่ในสมัยนั้นยังมิได้พระราชทานให้แก่บุคคลทั่วไปอย่างแพร่หลายนักมาในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงได้มีพระราชดำริให้จัดสร้างเครื่องราชอิสริยาภรณ์เพื่อพระราชทานแก่ข้าราชการทั่วไปและเป็นธรรมเนียมปฏิบัติในรัชสมัยต่อมา

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ในแต่ละรัชสมัยนั้นจะมีชื่อกำกับ เรียกกันว่าเป็น ‘ตระกูล’ และตระกูลของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่รู้จักกันดีคือ ‘ตระกูลจุลจอมเกล้า’ ‘ตระกูลมงกุฎไทย’ และ ‘ตระกูลช้างเผือก’ ตระกูลจุลจอมเกล้า เป็นที่รู้จักดีเนื่องจากสตรีที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ในตระกูลนี้จะใช้คำนำหน้าว่า “คุณหญิง” หรือ “ท่านผู้หญิง” ตามลำดับชั้นตรา ถ้าเป็นผู้ชายสมัยก่อนจะมีบรรดาศักดิ์เป็นชั้น พระยาหรือเจ้าพระยา แต่มาสมัยนี้ได้มีการยกเลิกบรรดาศักดิ์ดังกล่าวแล้ว ผู้ได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตระกูลนี้จึงไม่มีสิทธิใช้คำนำหน้านาม

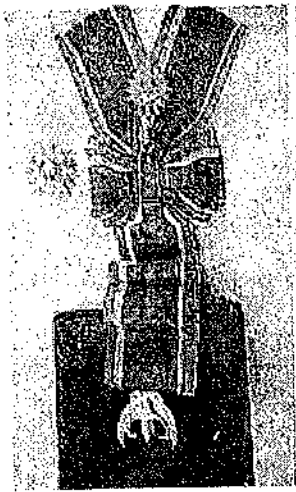
สำหรับตระกูลมงกุฎไทยและตระกูลช้างเผือกนั้นเป็นตระกูลที่ข้าราชการรู้จักดีเพราะปกติจะพระราชทานแก่ข้าราชการตามคุณงามความดีและอาวุโสในราชการเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ตระกูลมงกุฎไทยมีตั้งแต่ชั้นต่ำถึงชั้นสูง ชั้นสูงคือสายสะพายสีน้ำเงิน ส่วนตระกูลช้างเผือกก็มีตั้งแต่ชั้นต่ำถึงชั้นสูง ชั้นสูงคือ สายสะพายสีแดงมาในรัชกาลปัจจุบัน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระกรุณาให้มีการสร้างเครื่องราชอิสริยาภรณ์ขึ้นอีกตระกูลหนึ่งคือ ราชมิตราภรณ์เพื่อพระราชทานแก่ประมุขต่างประเทศ พระราชอาคันตุกะที่มาเยือนประเทศไทย

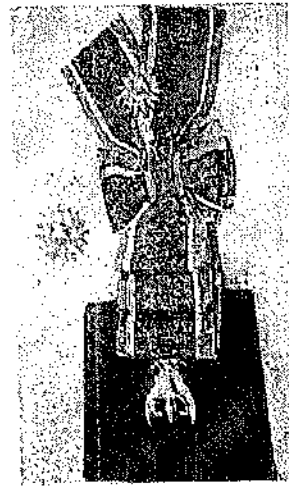
เครื่องราชอิสริยาภรณ์อีกตระกูลหนึ่งที่สร้างขึ้นในรัชสมัยปัจจุบันคือ รัตนาภรณ์ ซึ่งเป็นเหรียญบำเหน็จความชอบในพระองค์ และจะสร้างขึ้นในทุกรัชกาลเพราะฉะนั้นจะมีเหรียญรัตนาภรณ์ประจำรัชกาลต่างๆ เหรียญรัตนาภรณ์นี้จะทรงพระราชทานแก่ผู้ใดก็ได้ไม่ว่าจะเป็นข้าราชการหรือไม่ก็ตาม แล้วแต่จะพิจารณาคุณความดีส่วนพระองค์

และในปี พ.ศ. ๒๕๓๔ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้รัฐบาลดำเนินการจัดสร้างเครื่องราชอิสริยาภรณ์ขึ้น สำหรับพระราชทานเป็นบำเหน็จความชอบ ให้แก่พ่อค้าประชาชน ที่ได้มีส่วนร่วมทำคุณประโยชน์ในการช่วยเหลือราชการแผ่นดินเป็นการเฉพาะ และพระราชทานชื่อเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้นว่า “เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์”

ที่มาของการสร้างเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ปฐมดิเรกคุณาภรณ์ สายสะพายสี่เหลี่ยมสำหรับบุรุษ

ปฐมดิเรกคุณาภรณ์ สายสะพายสี่เหลี่ยมสำหรับสตรี

ตระกูลนี้ เนื่องจากแต่เดิมนั้นผู้ที่ทำคุณความดีไม่ว่าจะเป็นข้าราชการที่ได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามลำดับอายุราชการ หรือผู้ที่ไม่ได้เป็นข้าราชการแต่ได้ทำคุณงามความดี ด้วยการบริจาคเงินเพื่อการกุศลก็จะได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ใน 2 ตระกูลนี้เหมือนกัน ซึ่งก็มีปัญหาเพราะข้าราชการจะรู้สึกน้อยใจว่า ต้องรับใช้ราชการ นานกว่าจะได้เครื่องราชอิสริยาภรณ์แต่ละชั้น แต่ผู้บริจาคเงินหากบริจาคเงินเป็นจำนวนมากอาจได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ในลำดับชั้นที่สูงกว่าผู้ที่ได้รับราชการมาเป็นเวลานาน นอกจากนี้ยังมีผู้ที่ทำคุณงามความดีในการสร้างชื่อเสียงให้กับประเทศชาติอีกกลุ่มหนึ่งที่ไม่สามารถนำหลักเกณฑ์การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตระกูลมงกุฎไทยหรือช้างเผือกมาใช้ได้

ดังนั้น ในปี พ.ศ.2534 รัฐบาลจึงได้ขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตระกูลใหม่ แยกจากตระกูลมงกุฎไทยและตระกูลช้างเผือก เพื่อพระราชทานให้แก่ผู้ที่ทำคุณงามความดีแก่ประเทศชาติ ศาสนา และประชาชนเป็นหลัก

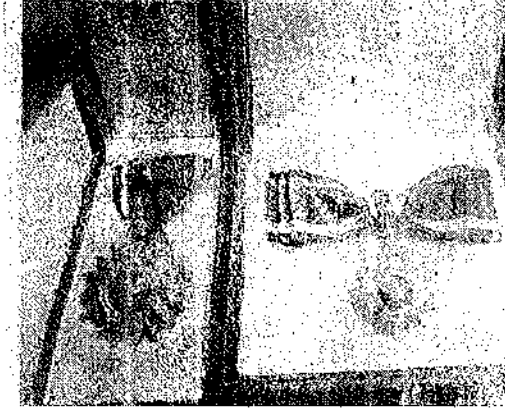
โดยไม่มีกำหนดระยะเวลาและไม่ใช้เรื่องทางราชการโดยตรง ทรงพระราชทานชื่อและพระราชทานอธิบายว่า เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ หรือ ความอุดมสมบูรณ์ของแผ่นดิน หลังจากได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์ในปี พ.ศ.2534 แล้ว ได้ใช้เวลาอีก 4 ปี ในการตราพระราชกฤษฎีกาเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การขอรับพระราชทาน ดังนั้นในปี พ.ศ.2538 พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์ จึงมีการประกาศใช้ ซึ่งเป็นการประกาศในโอกาสเดียวกับการเฉลิมฉลองพิธีกาญจนาภิเษกในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองราชย์ครบ 50 ปี

เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์

มีองค์ประกอบสำคัญเป็นรูปครุฑและมีอักษรพระปรมาภิไธยย่อ “ภปร.” อยู่ด้านหลัง

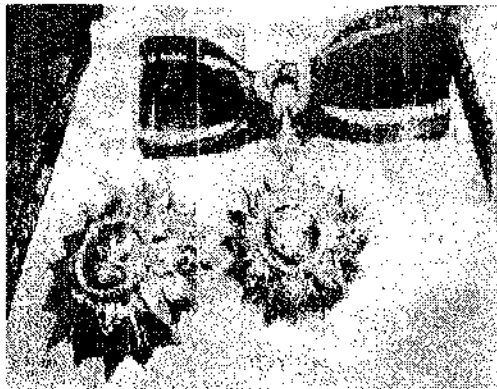
เหรียญเงินดิเรกคุณาภรณ์
(ซ้ายสำหรับบุรุษ-ขวาสำหรับสตรี)

ตติยดิเรกคุณาภรณ์
(ซ้ายสำหรับบุรุษ-ขวาสำหรับสตรี)

ทุติยดิเรกคุณาภรณ์ สำหรับบุรุษ

ทุติยดิเรกคุณาภรณ์ สำหรับสตรี

ดวงตราและดารา ซึ่งเป็นที่หมายสำคัญว่า ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระมหากรุณาธิคุณ ให้สร้างขึ้นสำหรับพระราชทานแก่ผู้กระทำความดีความชอบเป็นการเฉพาะในรัชสมัยปัจจุบัน

เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่สรรเสริญยิ่งดิเรกคุณาภรณ์แบ่งเป็น 7 ชั้น คือ

- ชั้นที่ 1 ปฐมดิเรกคุณาภรณ์
อักษรย่อ ป.ภ.
- ชั้นที่ 2 ทุติยดิเรกคุณาภรณ์
อักษรย่อ ท.ภ.

- ชั้นที่ 3 ตติยดิเรกคุณาภรณ์
อักษรย่อ ต.ภ.
- ชั้นที่ 4 จตุตถดิเรกคุณาภรณ์
อักษรย่อ จ.ภ.
- ชั้นที่ 5 เบญจดิเรกคุณาภรณ์
อักษรย่อ บ.ภ.
- ชั้นที่ 6 เหรียญทองดิเรกคุณาภรณ์
อักษรย่อ ร.ท.ภ.
- ชั้นที่ 7 เหรียญเงินดิเรกคุณาภรณ์
อักษรย่อ ร.ง.ภ.

หลักเกณฑ์การขอพระราชทาน

(1) ผู้ที่มีผลงานอันเป็นประโยชน์ยิ่งแก่ประเทศ ศาสนา และประชาชน โดยส่วนราชการ ที่ได้รับประโยชน์ต้องรับรองผลงาน ความดีความชอบ และปกติจะเริ่มขอพระราชทานชั้น ร.ง.ภ. หากมี ผลงานดีความชอบเพิ่มเติมอาจขอพระราชทานเลื่อนชั้นตราตาม ลำดับได้ โดยเว้นระยะเวลาขึ้นตราละ 5 ปี

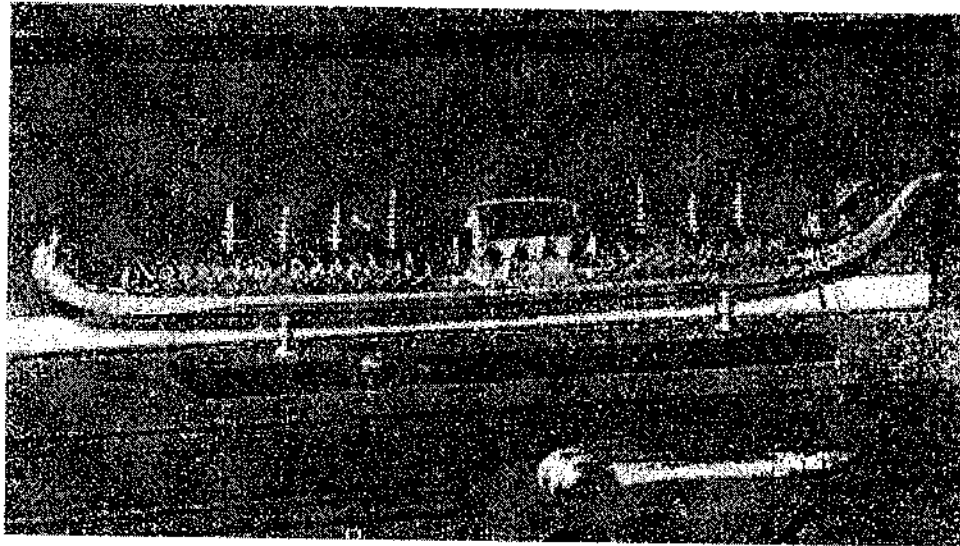
(2) ผู้ที่กระทำความดีความชอบที่เป็น การบริจาคทรัพย์สินเพื่อสาธารณะประโยชน์ด้านศาสนา การศึกษา การสาธารณสุข การแพทย์ การพัฒนาชุมชน การสังคมสงเคราะห์ หรือความมั่นคง ของชาติ โดยมีหลักเกณฑ์กำหนด วิธีการรับรองการบริจาคทรัพย์สิน และกำหนดชั้นตราตามเกณฑ์วงเงินทรัพย์สินที่บริจาคเพื่อสาธารณ- ประโยชน์ คือ

ร.ง.ภ.	-	100,000	บาท
ร.ท.ภ.	-	200,000	บาท
บ.ภ.	-	500,000	บาท
จ.ภ.	-	1,500,000	บาท
ต.ภ.	-	6,000,000	บาท
ท.ภ.	-	14,000,000	บาท
ป.ภ.	-	30,000,000	บาท

เสาวรส วัฒนเกียรติ “เปิดโฉมเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตระกูลใหม่
“ติเรกคุณาภรณ์” มติชน (3 พ.ย. 38) 29

เรือพระที่นั่งนารายณ์ทรงสุบรรณ รัชกาลที่ 9

เนื่องในมหามงคลวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติครบรอบ 50 ปี ในวันที่ 9 มิถุนายน 2539 กองทัพเรือได้มีดำริในขั้นต้นว่าจะทำโครงการสร้างและซ่อมเรือพระราชมหาลิขิต ซึ่งในโครงการประกอบด้วย การสร้างเรือพระที่นั่งลำใหม่ ซึ่งเรือลำนี้ใช้ขนานนามว่าเรือพระที่นั่งนารายณ์ทรงสุบรรณ เป็นต้นแบบเพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

วัตถุประสงค์หลักของโครงการนี้ ก็คือการเฉลิมพระเกียรติ โดยการสร้างเรือพระที่นั่งลำใหม่ซึ่งเรือเป็นรูปนารายณ์ทรงสุบรรณอันเป็นมงคลนามตามประวัติ จำนวน 1 ลำ ซึ่งมีฐานะเป็นเรือพระที่นั่งรองทอดบัลลังก์ก็ัญญาเทียบเท่า เรือพระที่นั่งอนันตนาคราช และ เรือพระที่นั่งเอกษัตริย์ ซึ่งน้อมเกล้าถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในวโรกาสดังกล่าว

นอกจากนี้ยังมีวัตถุประสงค์ที่จะรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรมไทย ได้แก่ การสร้างเรือพระที่นั่งลำใหม่ ขนเรือเป็นรูปนารายณ์ทรงสุบรรณ โดยใช้ต้นแบบเดิมที่เป็นฝีมือช่างยุครัตนโกสินทร์ตอนต้นในรัชกาลที่ 3 และรัชกาลที่ 4 ซึ่งตัวเรือชำรุดทรุดโทรมไปตามกาลเวลา คงเหลือแต่โครงหัวเรือประกอบด้วยพญาสุบรรณ (พญาครุฑ) และพระนารายณ์ซึ่งอยู่ในสภาพดี

ที่สำคัญจะเป็นการอนุรักษ์เรือลำนี้ไว้ในกระบวนเรือพระราชมหาลิขิต ทำให้กระบวนเรือมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และจะได้อนุรักษ์ฝีมือช่างยุครัตนโกสินทร์ไว้มิให้สูญหาย

สำหรับความเป็นมา นั้น เรือนารายณ์ทรงสุบรรณ เป็นเรือพระที่นั่งกึ่ง ประเภทเรือรูปสัตว์ กล่าวคือ เป็นเรือที่แกะสลักหัวเรือเป็นรูปสัตว์ต่างๆ ทั้งสัตว์จริงและสัตว์ในเทพนิยาย

เรีอรูปสัตว์ปรากฏขึ้นในรัชกาลสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ พระองค์ทรงแก้เรีอแซเป็นเรีอไชยเรีอรูปสัตว์ต่างๆ เพื่อจะให้ตั้งปืนใหญ่ที่หัวเรีอได้

เรีอรูปสัตว์มาจากตราประจำตำแหน่งของเสนาบดี เช่น ราชสีห์ คชสีห์ นาค ฯลฯ

นอกจากนี้ เรีอพระที่นั่งก็มีหัวเรีอเป็นรูปสัตว์ตามพระราชลัญจกร เช่น เรีอครุฑ อย่างพระราชลัญจกร "พระครุฑพ่าห์" หัวเรีอแต่เดิมทำเป็นรูปครุฑเท่านั้น ซึ่งก็เป็นสัญลักษณ์หมายถึงเรีอพระที่นั่งแห่งพระมหากษัตริย์ผู้อยู่ในฐานะสมมติเทพนั่นเอง

ความเป็นมาของเรีอนารายณ์ทรงสุบรรณนั้น มีชื่อเดิมว่า "มงคลสุบรรณ" พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธทรงพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 3 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ต่อขึ้นตามแบบอย่างสมัยอยุธยา โดยมีพระราชประสงค์ตามที่ปรากฏความในพระราชพงศาวดารว่า "ไว้เป็นเกียรติยศ สำหรับแผ่นดิน"

ลักษณะของเรีอลำนี้มีความยาว 17 วา 3 คอก กว้าง 5 คอก 5 นิ้ว ลึก 1 คอก 6 นิ้ว ก้ำล้ง 6 คอก 6 นิ้ว พื้นห้องเรีอภายนอกทาสีแดง ก้ำล้งมีพาย 65 คน

โขนเรีอแต่เดิมจำหลักไม้รูปพญาสุบรรณหรือพญาครุฑยุดนาค เท่านั้น มีช่องกลมสำหรับติดตั้งปืนใหญ่อยู่ที่หัวเรีอใต้ตัวครุฑ

จวบจนรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 4 มีพระราชดำริให้เสริมรูป พระนารายณ์ประทับยืนบนหลังพญาสุบรรณ เพื่อความสง่างามของลำเรีอ และเพื่อให้ต้องตามคติในเทพปกรณัมของศาสนาพราหมณ์ว่า พญาสุบรรณนั้นเป็นเทพพาหนะของพระนารายณ์

เทวรูปพระนารายณ์ที่สร้างขึ้นใหม่ในรัชกาลที่ 4 นั้น สร้างด้วยไม้จำหลักบิตทองประดับกระจกสีขาบ (สีน้ำเงินเข้ม) มี 4 พระกร ทรงเทพศาสตราในพระกรทั้ง 4 คือ ศรี คทา จักร สังข์

เมื่อเสริมรูปพระนารายณ์แล้ว โปรดเกล้าฯ ให้ขนานนามเรีอลำนี้ใหม่ว่า "นารายณ์ทรง-

สุบรรณ” จากหลักฐานประเภทบันทึกการจัดกระบวนการพยุหยาตราทางชลมารคในสมัยรัตนโกสินทร์ พบหลักฐานการนำเรือพระที่นั่งมณฑลสุบรรณหรือนารายณ์ทรงสุบรรณลำนี้ เข้าร่วมในกระบวนการพยุหยาตราทางชลมารคเป็นครั้งสำคัญ 2 ครั้ง คือ

กระบวนการพยุหยาตราทางชลมารคในการเสด็จเลียบพระนครของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 4 เนื่องในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ.2394 ซึ่งในขณะนั้นเรือลำนี้ยังไม่มีการเสริมรูปพระนารายณ์ทั้งยังคงมีชื่อมณฑลสุบรรณ

และอีกครั้งหนึ่งในการจัดกระบวนการพยุหยาตราทางชลมารค เนื่องในการพระราชพิธีสถาปนาสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศสยามมกุฎราชกุมาร เมื่อวันที่ 19 มกราคม พ.ศ.2429 ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5

ส่วนเครื่องแต่งกายของเจ้าพนักงานและฝีพายประจำเรือนั้น มีปรากฏข้อความในพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 4 ตอนที่ว่าด้วยการเสด็จเลียบพระนครทางชลมารคใน พ.ศ.2394 ดังนี้

“เรือมณฑลสุบรรณ เรือศรีสุบรรณหงส์ นักราชถือธงหักทองขวางหน้าเรือท้ายเรือ มีกลองชนะทำด้วยเงินล่ำละ 5 คน เจ้าพนักงานเป็นยานกำกับลำ นุ่งบูมสวมเสื้อเข้มขาบโพกขลิบทองฝีพายล่ำละ 65 คน ฝีพายใส่เสื้อสักหลาดขลิบไหมด หมวกกลีบลำดวน กางเกงมีกรวยเชิงใช้พายทอง

สันนิษฐานว่าตัวเรือนารายณ์ทรงสุบรรณคงเสื่อมสภาพไปตามกาลเวลา จึงไม่พบหลักฐานการนำออกมาร่วมในกระบวนการพยุหยาตราทางชลมารคในรัชกาลต่อมา คงเหลือแต่โขนเรือซึ่งตามประวัติศาสตร์ทราบว่ากระทรวงทหารเรือเก็บรักษาไว้จนถึงปี 2496 จึงมอบให้กรมศิลปากรเก็บรักษาไว้ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติจนถึงปัจจุบัน

โขนเรือนารายณ์ทรงสุบรรณ เป็นงานประณีตศิลป์ชิ้นเอกชิ้นหนึ่งของสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ โดยเฉพาะในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่งานแกะสลักและปิดทองประดับกระจกได้พัฒนาไปจนถึงขั้นสูงสุด มีการคิดวิธีการประดับกระจกและลวดลายในการประดับกระจกขึ้นอีกหลายแบบ

นอกจากนี้โขนเรือลำนี้ยังมีความสำคัญในด้านความหมายต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ไทยเป็นอย่างยิ่ง โดยเหตุที่ลักษณะอันงดงามของโขนเรือลำนี้ สะท้อนคติความเชื่อในการเทิดทูนสมเด็จพระมหากษัตริยาธิราชของชาวไทยโบราณว่าทรงเป็นสมมติเทพ คือปางอวตารของพระผู้เป็นเจ้าตามคติพราหมณ์ที่มีอิทธิพลต่อภูมิปัญญาและความเชื่อของคนไทยร่วมกับคติพุทธศาสนา

พระผู้เป็นเจ้าในศาสนาพราหมณ์ ที่ได้รับการเคารพบูชายังมีสองพระองค์ คือ พระอิศวร และพระนารายณ์

สำหรับคติความเชื่อในเรื่องสมมติเทพคนไทยตั้งแต่โบราณนั้นถือว่าองค์พระมหากษัตริย์ทรงเป็นปางอวตารขององค์พระเป็นเจ้าทั้งสองรวมอยู่ในพระองค์เดียวกัน

แต่ความเป็น “พระนารายณ์เจ้า” ซึ่งเป็นเทพผู้ครองพิภพรักษาโลกนั้นจะได้รับนำมาเป็นสาระของสัญลักษณ์ และชนบราชประเพณีมากเป็นพิเศษ

ดังเช่น การสร้างรูปพระนารายณ์ทรงสุบรรณ เป็นลายหน้าพระอุโบสถของพระอารามหลวง หรือพระมหาปราสาทราชมนเฑียร การสร้างรูปสัตว์อันเป็นเทพพาหนะคือครุฑ และสัตว์อันเป็นเทพบัลลังก์คืออนันตนาคราชเป็นโขนเรือพระที่นั่ง และเรือพระราชพิธีหลายลำ ตลอดจนการสร้างพระแสงจักรและพระแสงตรีเป็นเครื่องประกอบในพระแสงธวัชวรุณ

สำหรับพระองค์สมเด็จพระมหากษัตริย์-เจ้าก็ล้วนเป็นการเทิดทูนและยกย่องพระองค์ ให้มีพระราชสถานะและพระบรมเดชานุภาพดุจองค์พระนารายณ์ทั้งสิ้น

ดังนั้น การต่อเรือซึ่งมีโขนเรือเป็นรูปนารายณ์ทรงสุบรรณนี้ย่อมเกี่วข้องในหามงคลวโรกาสพระราชพิธีกาญจนาภิเษก จึงนับว่าเป็นการเหมาะสมเพราะเท่ากับเป็นการเทิดพระเกียรติและเสริมส่งพระบรมเดชานุภาพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตามคตินิยมที่บรรพชนไทยได้ยึดมั่นสืบต่อมาแต่โบราณ

อนึ่ง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามเรือพระที่นั่งที่ต่อใหม่นี้ว่า “เรือพระที่นั่งนารายณ์ทรงสุบรรณ รัชกาลที่ 9”

ซึ่งจักปรากฏเป็นสัญลักษณ์แห่งพระบรมเดชานุภาพ และเป็นพระเกียรติยศสำหรับแผ่นดินสืบไปชั่วกาลนาน

สำหรับแนวความคิดในการสร้างเรือพระราชพิธีนั้น คณะกรรมการศึกษาความเป็นไปได้ในการซ่อมและสร้างเรือพระราชพิธี อันประกอบด้วยข้าราชการกองทัพเรือและข้าราชการระดับสูงของกรมศิลปากร ซึ่งมีหน้าที่อำนวยความสะดวกประสานงาน กำกับการตรวจสอบ และประเมินงบประมาณรวมทั้งกำหนดระยะเวลาและกำลังพลที่จะใช้ในการสร้างเรือพระราชพิธีได้เสนอรายงานต่อกองทัพเรือว่ามีความเป็นไปได้ที่จะดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของกองทัพเรือ ดังนี้

การสร้างเรือพระที่นั่งลำใหม่ โขนเรือเป็นรูปนารายณ์ทรงสุบรรณนั้น จะมีขนาดเท่าลำเดิม ได้แก่ ตัวเรือกว้าง 3.20 เมตร ยาว 44.30 เมตร กินน้ำลึก 1.10 เมตร น้ำหนัก 20 ตัน

ส่วนฝีพายซึ่งเรือลำเดิมใช้ 65 นายนั้น มีแนวความคิดที่จะใช้ฝีพายเพียง 50 นาย

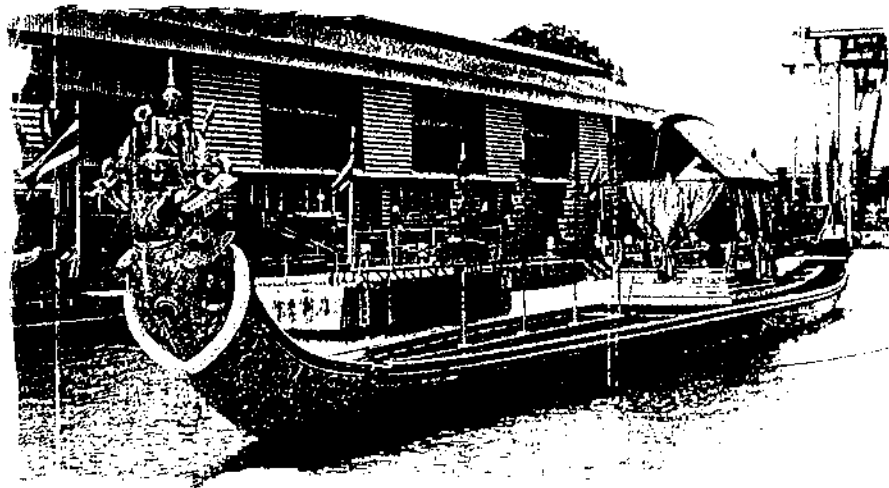
การที่กองทัพเรือและกรมศิลปากรมีความเห็นว่า เรือพระที่นั่งลำใหม่ที่จะสร้างขึ้นนี้ควรมีฝีพายเพียง 50 นาย ด้วยเหตุผลที่ว่า

ต้องการพื้นที่สำหรับทอดบัลลังก์ัญญา และพื้นที่ประดับเครื่องสูงทั้งหลายให้กว้างกว่าเท่าที่เป็นอยู่เดิม เพื่อให้สมพระเกียรติเมื่อใช้เป็นเรือพระที่นั่ง

ฝีพาย 50 นาย นับว่าเพียงพอจะขับเคลื่อน บังคับควบคุมเรือได้โดยปลอดภัย และทำความเร็วได้ทันเรือพระราชพิธีอื่นๆ ในกระบวนพยุหยาตราทางชลมารค

เรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์ ซึ่งเป็นเรือพระที่นั่งลำทรงใช้ฝีพายเพียง 50 นาย โดยที่เรือมีขนาดใกล้เคียงกัน จึงเห็นว่าเรือพระที่นั่งลำใหม่นี้ไม่ควรมีฝีพายเกินกว่าเรือพระที่นั่งลำทรง

การใช้ฝีพาย 50 นาย เป็นการแสดงความหมายสอดคล้องกับวโรกาสครบ 50 ปีแห่งการครองราชย์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน สำหรับโขนเรือนั้น แต่เดิมในชั้นต้นกองทัพเรือได้มีแนวความคิดจะนำโขนเรือเก่ามาซ่อมตกแต่ง แต่เมื่อได้ทบทวนและได้ตรองโดยรอบคอบใหม่อีกครั้งหนึ่งแล้วเห็นว่าการสร้างโขนเรือใหม่จะมีความเหมาะสมกว่า เนื่องจากจะสามารถบันทึกให้ปรากฏในประวัติศาสตร์ได้ว่า เรือพระที่นั่งลำใหม่นี้ได้สร้างขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช महाराज รัชกาลที่ 9 โดยสมบูรณ์ทั้งลำ

ในโอกาสจัดสร้างโขนเรือใหม่ดังกล่าว กองทัพเรือได้หารือกับกรมศิลปากรแล้วมีความเห็นว่าควรที่จะปรับปรุงออกแบบใหม่ให้สวยงามกว่าของเดิม เช่น ส่วนนอกและจงอยปากครุฑ

พร้อมกับเพิ่มความสูงของโขนเรือขึ้นอีกประมาณ 50 เซนติเมตร เพื่อให้ดูเด่นเป็นสง่าเช่นเดียวกับเรือพระที่นั่งลำอื่นๆ ดังนั้น โขนเรือตามแบบเรือเดิมซึ่งสูง 3.85 เมตร จึงเพิ่มขึ้นเป็น 4.35 เมตร และสัดส่วนนี้จะทำให้โขนเรือสูงพอดีรับกับท้ายเรือดูสวยงามยิ่งขึ้น

กองทัพเรือได้ประสานงานกับกรมศิลปากร เขียนรูปโขนเรือในอัตราส่วน 1:1 เฉพาะลายเส้นไม่มีลวดลายให้กรมอุทยานเรือเพื่อจะได้โคลนหุ่นขึ้นรูป เพื่อว่าจ้างแกะสลักลวดลายต่อไป โดยกองทัพเรือเป็นผู้จัดหาไม้ซุงรวมกับไม้ที่จะต้องใช้ในการต่อเรือและซ่อมเรือตามโครงการ

สำหรับรูปแบบเรือพระที่นั่งนั้น กองทัพเรือได้ออกแบบโครงสร้างตัวเรือและส่วนประกอบต่างๆ โดยกรมศิลปากรเป็นผู้เขียนลวดลาย และงานที่ทำคู่ขนานกันไปก็คือการสร้างบัลลังก์กัญญา ซึ่งจะเสร็จในเดือนมีนาคม 2538

ส่วนหางของเรือนั้น กรมอุทยานเรือจะโคลนไม้เพื่อว่าจ้างแกะสลัก รวมทั้งไม้แก่นเรือเพื่อดำเนินการและแกะสลักทั้ง 4 แก้ม

เมื่อโขนเรือตัวเรือบัลลังก์กัญญาหางเรือพร้อมเกรินไม้แก่นเรือทั้ง 4 แก้ม เสร็จเรียบร้อยแล้วกองทัพเรือจะได้ดำเนินการประกอบส่วนต่างๆ เข้าด้วยกันจะใช้เวลาประมาณ 7 เดือน คือแล้วเสร็จในประมาณเดือนตุลาคม 2538 จากนั้นจะมีเวลาเหลือไว้ 15 วันสำหรับการแก้ไขเล็กๆ น้อยๆ ถ้าหากมี

ดังนั้น ในกลางเดือนพฤศจิกายน ๒๕๓๘ กองทัพเรือจะนำเรือฟาสต์ริพ ออกจากพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเรือพระราชพิธีที่ปากคลองบางกอกน้อยไปเก็บไว้ที่โรงเรือพระราชพิธีทำวาสุกรีซึ่งกองทัพเรือได้ประสานกับกรมศิลปากรแล้ว

จากนั้น กองทัพเรือจะเปิดน้ำเข้าอยู่เรือนบูรียหมายเลข ๑ ชั้นใน ซึ่งใช้สร้างเรือพระที่นั่งลำใหม่ เพื่อทดลองเอียงเรือหาอาการทรงตัวของเรือ ซึ่งอาจมีการแก้ไขเล็กน้อยเมื่อเรียบร้อยแล้ว จึงนำไปไว้ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเรือพระราชพิธีที่ปากคลองบางกอกน้อย โดยให้ออดแทนเรือฟาสต์ริพแล้วดำเนินการสร้างเรือขึ้นสุดท้าย คือลงรักปิดทอง ประดับกระฉก ทำพื้นห้องเรือ คาดว่าจะแล้วเสร็จในประมาณเดือนเมษายน ๒๕๓๙ และคาดว่าจะนำเรือขึ้นน้อมเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทันในวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๓๙ หรืออย่างช้าที่สุดไม่เกินวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๓๙

ข้อมูลเรือพระที่นั่งพระนารายณ์ทรงสุบรรณ รัชกาลที่ ๙

ขนาดของตัวเรือ

ความยาวทั้งหมด L.O.A.	44.30 เมตร
ความยาวแนวหน้าหน้าบรรทุก	
เต็มที่ L.W.L.	34.60 เมตร
ความกว้างของเรือ B.M.L.D	3.20 เมตร
ความลึกของเรือ D.M.L.D	1.10 เมตร
กินน้ำลึก T	0.40 เมตร

ระวางขับน้ำบรรทุกเต็มที่ 4

FL.	20 ตัน
ฝัพาย	50 ฝัพาย

ค่าใช้จ่ายในการสร้างเรือ

ประมาณ 11.7 ล้านบาท ซึ่งกองทัพเรือรับผิดชอบออกค่าใช้จ่ายทั้งหมด

ลักษณะการวางฉัตร	เว้น 2 กระหงต่อ 1 ฉัตร
กัญญาเรือ	เช่นเดียวกับเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์

ลวดลายปลั่งกั๊กัญญา	ออกแบบลวดลายใหม่
หลังคากัญญา	ออกแบบลายทองแผ่ลวดใหม่

ส่วนที่เป็นศิลปกรรม	กรมศิลปากรรับผิดชอบ โดยกองทัพเรือออกค่าใช้จ่าย
---------------------	--

ส่วนที่เป็นโครงและหุ่นลำเรือ	กองทัพเรือรับผิดชอบทั้งหมด
เฉพาะโขนเรือนารายณ์- ทรงสุบรรณ	เนื้อไม้ แกะสลัก ลงรัก ปิดทองประดับกระฉก

ส่วนที่เป็นศิลปกรรม

ผู้ออกแบบได้พิจารณาลวดลายจากโขนเรือนารายณ์ทรงสุบรรณที่มีอยู่เล็กน้อย ซึ่งมีหลักฐานได้ว่าเรือลำนี้เป็นเรือแกะสลักไม้ลงรักปิดทองประดับกระฉกตลอดทั้งลำเรือ ลวดลายเป็นลายพุดตานพื้น

ส่วนท้ายเรือ

ลักษณะท้ายเรือคล้ายเรือพระที่นั่งอนันตนาคราช แต่ส่วนเหนือมาลัยท้ายเป็นสร้อยหางครุฑ ส่วนปลายหางสุดของท้ายเรือเป็นกนกหางครุฑ ท้องลายของท้องหางเป็นขนครุฑ

สีพื้นเรือหรือสีท้องเรือนารายณ์ทรงสุบรรณ

เป็นสีแดงชาด (ตามแบบเดิม)

กัญญาเรือผ้าคาดหลังคาเรือนารายณ์ทรงสุบรรณ

เป็นทองแผ่ลวด ลายโคมแย่งพื้นแดงลายจั่วและลายผ้าม่าน โดยรอบประดับด้วยทองแผ่ลวด ลักษณะลวดลายเช่นเดียวกับหลังคา

ตัวปลั่งลังก์กัญญา

เป็นลวดลายแกะสลักลงรักปิดทองประดับกระจกแผงพนักพิงแกะสลักลวดลายเป็นรูปครุฑขุดนาคร ลงรักปิดทอง ประดับกระจก ส่วนภายในเหมือนเรือพระที่นั่งสุพรรณหงส์

ลูกแก้วรับซื้อ

เป็นไม้แกะสลักลงรักปิดทองประดับกระจก เสา 2 ต้นทาสีดำ

ฉากกั้นพาย

ลงรักปิดทอง

*หมายเหตุ ระยะเวลาดำเนินการ 1 มิถุนายน 2537 ถึงวันที่ 30 เมษายน 2539

“พระนารายณ์ทรงสุบรรณ รัชกาลที่ 9 เรือพระที่นั่งลำแรกแห่งรัชกาลปัจจุบัน” มติชน (9 ก.ย. 38) 17

พระพุทธมหาวชิรอุตตโมภาสศาสดา

"พระพุทธมหาวชิรอุตตโมภาสศาสดา" เป็นนามพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อันมีความหมายถึง พระพุทธเจ้าทรงเป็นพระศาสดาที่รุ่งเรืองสว่างประเสริฐดุจดั่งพระมหาวชิระ

วัตถุประสงค์ในการจัดสร้างพระพุทธรูปพระพุทธมหาวชิรอุตตโมภาสศาสดา เพื่อให้เป็นพระพุทธรูปแกะสลักหินประจำรัชกาลที่ 9 และเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในมหามงคลที่ทรงครองราชย์ 50 ปี

โดยเมื่อเริ่มแรกในปี พ.ศ.2527 สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราชสกลสังฆปริณายก ได้เริ่มศึกษาความเป็นไปได้ของการจัดสร้างพระพุทธรูปแกะสลักขึ้นที่หน้าผาเขาชีจรรย์ ซึ่งตั้งอยู่ในอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี อยู่

ห่างจากวัดญาณสังวรารามไปทางใต้ประมาณ 2 กิโลเมตร เขาชีจรรย์มีความสูงประมาณ 169 เมตร แต่เดิมเขาชีจรรย์ได้ถูกการระเบิด เพื่อนำหินไปใช้ประโยชน์มาเป็นเวลาหลายปีส่วนที่เหลืออยู่เป็นหน้าผาสงชั้น เหมาะที่จะแกะสลักพระพุทธรูปไว้บนหน้าผาหิน เพราะนอกจากจะเป็นการสร้างบุญนียสถานทางพระพุทธศาสนาแล้ว ยังเป็นการอนุรักษ์เขาชีจรรย์ให้คงสภาพที่ควรเป็น

จนกระทั่งเดือนพฤศจิกายน 2533 คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดรูปแบบพระพุทธรูปแกะสลักที่หน้าผาเขาชีจรรย์ โดยได้มอบหมายให้กรมทรัพยากรธรณีสำรวจร่วมกับผู้เชี่ยวชาญด้านการแกะสลักหินจากประเทศสาธารณรัฐประชาชน

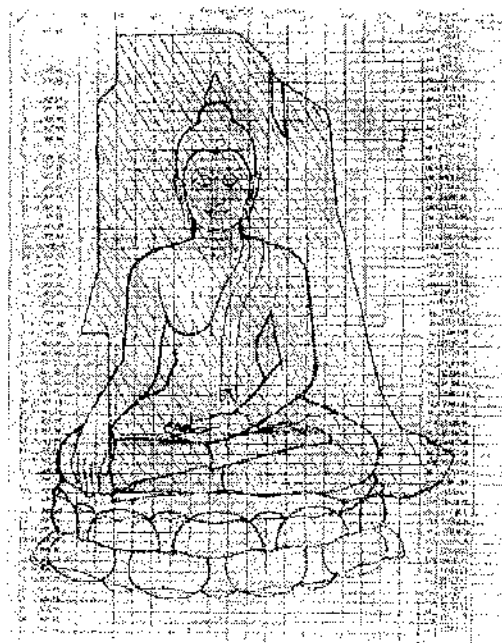
จีน(เสฉวน) เกี่ยวกับคุณลักษณะสภาพหินหน้าผา เขาชี้จรรยาว่าสามารถสร้างพระพุทธรูปในเนื้อหินตามธรรมชาติของเขาชี้จรรยาได้เฉพาะแบบหุ่นต่ำหรือลายเส้น คณะกรรมการจึงได้ทำเป็นโครงการ แล้วนำความขึ้นกราบบังคมทูล เพื่อทรงทราบและพระราชวินิจฉัย เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2535 และเมื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชวินิจฉัยแบบพระพุทธรูปแล้ว สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราชสกลสังฆปริณายก ได้กราบทูลเชิญสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารให้ทรงเป็นองค์ประธานอำนวยการโครงการ พร้อมกันนี้ กปร. ก็ได้ดำเนินการขอใช้ประโยชน์จากกองทัพเรือ (ฐานทัพสัตหีบ) และกรมที่ดิน

พระพุทธรูปหาวชิรอุตตโมภาสศาสดาเป็นพระพุทธรูปนั่งปางมารวิชัย เลียนแบบพระพุทธรูปนารายณ์พิตร ขนาดองค์พระพุทธรูปสูง 109 เมตร มีฐานบัวรวมความสูงทั้งหมด 150 เมตร ความกว้าง 100 เมตร อาจารย์กนก บุญโพธิ์แก้ว รองอธิบดีกรมศิลปากรได้ออกแบบได้กล่าวถึงแนวคิดในการออกแบบว่า ต้องการให้พระพุทธรูปมีความสวยงามได้สัดส่วนตามพุทธลักษณะ เป็นศิลปะผสมผสานระหว่างศิลปะสุโขทัยกับเชียงแสน คือมีรูปแบบองค์พระพุทธรูปแบบสุโขทัยซึ่งมีลายเส้นที่ดูแล้วสบายตา สบายใจ โดยทั่วไปแล้วพระพุทธรูปสมัยสุโขทัยจะไม่มีฐานบัวรองรับแต่ได้ออกแบบ มีความขึ้นขอบศิลปะของทั้งสุโขทัยและเชียงแสน จึงได้นำฐานบัวของเชียงแสนมาผสมผสานกันเป็นรูปแบบเฉพาะ ส่วนสาเหตุที่ออกแบบเป็นปางมารวิชัย เพราะพระสุโขทัยส่วนมากเป็นปางมารวิชัยและมีจังหวะของรูปทรงที่พอเหมาะกับพื้นที่บนหน้าผา

ในครั้งแรกได้ออกแบบได้ออกแบบพระพุทธรูปเป็นทรงหุ่นต่ำ แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานพระบรมราชวินิจฉัยว่าสมควรจัดสร้างเป็นแบบลายเส้น แต่ให้มีความลึกและชัดเจนเป็นรูปพระพุทธรูปได้ในระยะไกลจะดีกว่าการสร้างแบบหุ่นต่ำ ซึ่งจะมีปัญหาในการบำรุงรักษาและความคงทน เนื่องจากเป็นภูเขาหินปูน

ส่วนแนวความคิดในการออกแบบภูมิทัศน์โดยรอบพื้นที่ประมาณ 193 ไร่ แบ่งออกเป็น 4 แนวคิด คือ บริเวณลานหินหน้าองค์พระ ได้ออกแบบตามที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชกระแสและความคิดในการป้องกันอันตรายจากหินบริเวณใกล้เคียงองค์พระ โดยจัดทำเป็นสระบัวขนาดใหญ่สองระดับ ลดหลั่นขึ้นตามแนวระดับธรรมชาติมีสิ่งเชื่อมโยงสระน้ำสองระดับด้วยน้ำตก เพื่อให้เกิดความกลมกลืนและเน้นความโดดเด่นขององค์พระพุทธรูป นอกจากนี้ยังได้ออกแบบเป็นลักษณะสวนหิน โดยใช้หินที่มีอยู่ในพื้นที่มาจัดวางให้เกิดองค์ประกอบที่เหมาะสม

บริเวณพื้นที่ดินด้านหน้าองค์พระซึ่งโอบล้อมด้วยถนนทางเข้าหน้าผาได้มีการปรับระดับเป็นเนิน และเป็นทางเข้าได้ถึง 3 ทาง คือ จากถนนด้านหน้า จากบริเวณด้านหลังที่จอดรถ และจากบริเวณลานหินหน้าพระพุทธรูป เพื่อใช้เป็นพื้นที่ตั้งอาคารอเนกประสงค์และศาลาชมวิวนอกจากนี้กรมป่าไม้ยังได้ทำการปลูกป่าเลียนแบบธรรมชาติตามแบบภูมิสถาปัตย์ของกรมโยธาธิการที่ดำเนินการออกแบบไว้อย่างสวยงาม ซึ่งป่าไม้นี้จะมีไม้ในพุทธประวัติ 18 ชนิด และพรรณไม้มงคลอีก 9 ชนิด สำหรับต้นไม้ในพุทธ-

ประวัติ ได้แก่ ต้นโพธิ์ ต้นนิโครธ หรือไทรนิโครธ ต้นจิก ต้นเกด ต้นหว้า ต้นกุ่มบก ประดู่ลาก สีเสียด สะเดาอินเดีย ตะเคียนทอง มะม่วง มะขามป้อม ส้ม ปาริชาติ ปาริฉัตร หรือ ทองหลวงต่าง ไม้ตาล ฝ้าย และสาละ เป็นต้น

สวนพรรณไม้มงคลมี ต้นก้นกระดา สัก ทองหลวง ทองหลวงลาย หรือทองหลวงต่างๆ ราชพฤกษ์ หรือคูณ กัลปพฤกษ์ พยุง ขนุน ทรงบาดาล และไม้สีสุก เป็นต้น

ส่วนพื้นที่ด้านข้างขององค์พระพุทธรูป ได้จัดเป็นส่วนบริการประชาชน ประกอบด้วย สระบัวขนาดใหญ่รายล้อมด้วยศาลาอเนกประสงค์ ศาลาพักผ่อน ลานจอดรถและสวนสนามหญ้าที่ร่มรื่นด้วยต้นไม้ใหญ่ที่ปลูกเรียงราย

ในส่วนของการดำเนินการก่อสร้างองค์พระนั้น ได้มีการนำความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และวิทยาศาสตร์มาประยุกต์และผสมผสานกันสร้างงานศิลปะด้วยการวาดแบบด้วยแสงเลเซอร์ที่

ฉายแสงไปที่หน้าผาแล้ววาดด้วยสีฝุ่น จากนั้นจึงระเบิดแกะสลักตามแบบลายเส้นที่กำหนดไว้

รองศาสตราจารย์ ดร.พิเชษฐ์ ลิ้มสุวรรณ อาจารย์คณะวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ผู้รับหน้าที่เป็นหัวหน้าชุดปฏิบัติงานเลเซอร์ ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างภาพด้วยแสงเลเซอร์ว่า เป็นการทำงานประสานกัน 2 ส่วน ระหว่างเครื่องคอมพิวเตอร์กับเครื่องอาร์กอนเลเซอร์ที่ให้แสงสีเขียว ซึ่งเป็นสิ่งที่มองเห็นได้ชัดที่สุด

การดำเนินงานเริ่มต้นด้วยการนำภาพพระพุทธรูปที่ได้จากการออกแบบป้อนเข้าเครื่องสแกนเนอร์เมื่อภาพไปปรากฏบนจอคอมพิวเตอร์ หากต้องการแก้ไขรายละเอียดส่วนใดสามารถทำได้ในเวลาอันรวดเร็ว หลังจากนั้นก็ภาพพระพุทธรูปเข้าคอมพิวเตอร์แล้ว จะถูกโปรแกรมส่งไปยังเครื่องสแกนเนอร์อีกชุดหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยมอเตอร์ 2 ตัว โดยมอเตอร์แต่ละตัวมีกระจก

ขนาดเล็กประมาณ 1 มิลลิเมตรติดไว้ มอเตอร์ จะทำหน้าที่หมุนกระจกด้วยความเร็ว 600 ครั้ง/วินาที โดยลักษณะการหมุนจะเป็นไปตามโปรแกรมคำสั่งที่ตั้งในคอมพิวเตอร์

กระจกทั้งสองแผ่นบนเครื่องสแกนเนอร์ จะทำหน้าที่เป็นตัวสะท้อนลำแสงอาร์คอนเลเซอร์ ที่ถูกยิงออกจากเครื่องกำเนิด ซึ่งรูปแบบการหมุนของกระจกตามโปรแกรมคำสั่งจะทำให้ลำแสงเลเซอร์สะท้อนและไปปรากฏบนจอรับภาพ คือ หน้าผาเขาชีจรรย์ในรูปแบบต่างๆ ตามต้องการ

การกำหนดระยะห่างจากเครื่องเลเซอร์ กับจอภาพนั้น ขึ้นอยู่กับขนาดของภาพที่ต้องการให้ปรากฏ ซึ่งการปฏิบัติงานครั้งนี้ได้ตั้งห้องปฏิบัติการเลเซอร์ห่างจากหน้าผาเขาชีจรรย์ ซึ่งเป็นจอรับภาพประมาณ 215 เมตร

สำหรับเครื่องเลเซอร์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานครั้งนี้ บริษัทอินเตอร์เนชั่นแนลบลาสเตอร์ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทรับเหมาปรับหน้าผาและแกะสลักสิ่งข้อมาจากประเทศสหรัฐอเมริกา นับเป็นเครื่องเลเซอร์ที่ให้กำลังแสงสูงสุดที่ใช้งานอยู่ในประเทศไทย คือให้กำลังแสงเลเซอร์สูงถึง 20 วัตต์ และทำงานต่อเนื่องได้นานถึง 3 ชั่วโมง

แม้อุปกรณ์เลเซอร์จะมีข้อจำกัดในการทำงานต่อเนื่องได้เพียง 3 ชั่วโมง แต่ก็สามารถวาดภาพตามแสงเลเซอร์ที่ฉายไปบนหน้าผาเป็นรูปพระพุทธรูปได้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาเพียง 2 วัน คือระหว่างเวลา 19.00 น. ถึง 01.00 น. ของวันที่ 6-7 มกราคม ที่ผ่านมา

ส่วนการเตรียมการปรับพื้นผิวหรือ

หน้าผาให้มีความเรียบและเหมาะต่อการวาดภาพตามแสงเลเซอร์นั้น เนื่องจากหน้าผาเขาชีจรรย์เป็นเขาหินปูนที่เปราะกร่อน และบอบช้ำจากการถูกระเบิดมาก่อน การถล่มหรือการแตกหักในส่วนหนึ่งส่วนของหน้าผาเป็นสิ่งที่เกิดได้ไม่ยากนักซึ่งจะเป็นอันตราย ต่อผู้ปฏิบัติงาน ดังนั้น คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชียหรือเอไอที จึงได้แนะนำให้บริษัทรับเหมาทำการเย็บหน้าผาด้วยเหล็กเส้นตามขนาดและตำแหน่งที่ได้จากการคำนวณทางวิศวกรรม เพื่อเสริมความแข็งแรงและการยึดเกาะของหน้าผาก่อนที่จะส่งผู้ปฏิบัติงานขึ้นไปวาดรูปด้วยสีฝุ่นและสีพลาสติคตามแนวของแสงเลเซอร์ที่ฉายขึ้นไปบนหน้าผา

และหลังจากที่ภาพวาดลายเส้นเสร็จเรียบร้อยแล้ว จะดำเนินการแกะสลักลายเส้นตามขนาดที่กำหนดไว้ตามแบบ โดยใช้วิธีการระเบิดหินตามเส้นด้วยเครื่องเจาะขนาด 45 Cfm สำหรับงานหยาบหรือส่วนของลายเส้นขนาดใหญ่ สำหรับงานละเอียดจะใช้เครื่องเจาะที่เรียกว่า Hand Breaker เพื่อเก็บรายละเอียดของงาน

และเมื่อวันที่ 24 มกราคม ๒๕๖๑ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีกตุมุจฺจนวาระเปิดในการแกะสลักส่วนยอดพระเกตุของพระพุทธรูปมหาชีรอุตตโมภาส เป็นปฐมฤกษ์ และคาดว่าจะการดำเนินงานก่อสร้างจะแล้วเสร็จทันร่วมเฉลิมพระเกียรติในวโรกาสมหามงคลที่จะมาถึงในวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๑

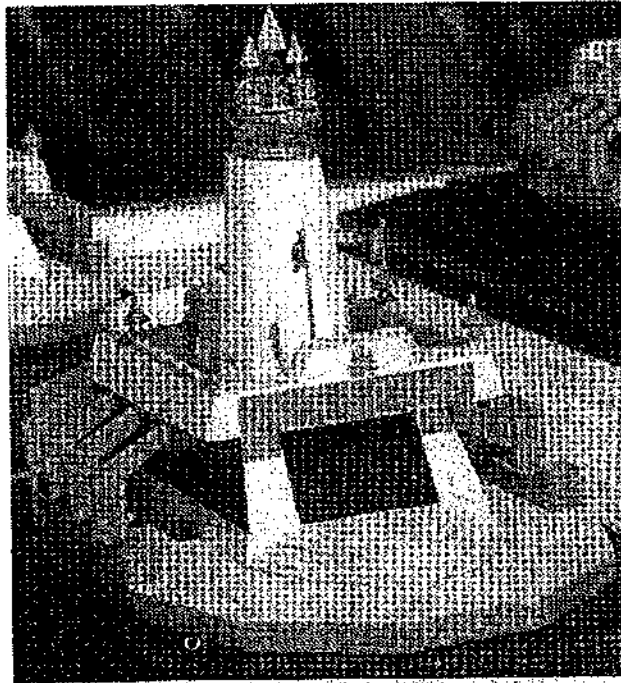

เอกสารอ้างอิง

1. ณาตยา แววีร์คุปต์ “ครั้งแรกของโลกใช้เลเซอร์ร่างรูปพระใหญ่สูงเท่าตึก 70 ชั้น มหัศจรรย์บนหน้าผาเขาชีจรรย์” มติชน (24 ม.ค. 39) 23
2. มน จรรย์รงค์ “พระพุทธรูปมหาชีวิตดุดโมภาสศาสดา” ประจำรัชกาลที่ 9 แห่งเขาชีจรรย์” บ้านเมือง (4 ก.พ. 39) 21
3. วิวัฒน์ กิจสม “พระพุทธรูปมหาชีวิตดุดโมภาสศาสดา” พระเกษมศักดิ์ หิน...เฉลิมพระเกียรติ” เดลินิวส์ (17 ก.พ. 39) 24

ประกาศการกาญจนานภิเษก

เนื่องในวโรกาสมหามงคลที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี ในปีพุทธศักราช ๒๕๓๙ กองทัพเรือได้จัดโครงการขึ้นรวม ๗ โครงการ น้อมเกล้าฯ น้อมกระหม่อมถวายเพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติพระองค์ท่านในพิธีกาญจนานภิเษก

โครงการจัดสร้างประกาศการกาญจนานภิเษกบริเวณแหลมพรหมเทพ จังหวัดภูเก็ต เป็นหนึ่งในเจ็ดโครงการที่กองทัพเรือจัดสร้างถวายร่วมกับพลสกนิกรชาวไทย โดยมี พลเรือเอก วิญญูณ สันติวิสิฐ รองผู้บัญชาการทหารเรือ เป็นประธานกรรมการอำนวยการโครงการที่กองทัพเรือจะน้อมเกล้าฯ น้อมกระหม่อมถวายในมหามงคลวโรกาสอันสำคัญยิ่ง โดยร่วมกับหน่วยราชการและประชาชนชาวภูเก็ต ร่วมกันแสดงความจงรักภักดีในการจัดสร้างประกาศการกาญจนานภิเษกขึ้น

การจัดสร้างประกาศการกาญจนานภิเษกบริเวณแหลมพรหมเทพจากการพิจารณาความเหมาะสมในด้านต่างๆ กล่าวคือ

นอกเหนือจากพื้นที่บริเวณดังกล่าวเนินชมวิวแหลมพรหมเทพ ตำบลราไวย์ อำเภอเมืองภูเก็ต เป็นสถานที่ที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งของโลก

ทางกองทัพเรือจึงได้พิจารณาจัดสร้างประกาศขึ้นร่วมกับชาวภูเก็ต เพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติแด่พระองค์ท่านและได้ขอพระราชทานชื่อประกาศแห่งนี้ว่า "ประกาศการกาญจนานภิเษกแหลมพรหมเทพ" ตามที่ขอพระมหากรุณาธิคุณ

การก่อสร้างประกาศดังกล่าวใช้งบประมาณในการก่อสร้างประมาณ ๒๔ ล้านบาท และนับว่าเป็นสิ่งก่อสร้างถาวรวัตถุที่จะมีคุณประโยชน์เนืองนิตย์ในอนาคตโดยกรมช่างโยธาทหารเรือได้ว่าจ้างห้างหุ้นส่วนจำกัดทรัพย์สิน

สัปดาห์ก่อสร้างทำการก่อสร้าง ซึ่งได้ลงนามในสัญญาเมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2538 และได้เริ่มลงมือก่อสร้างวันที่ 26 ธันวาคม 2538 โดยกำหนดส่งมอบภายใน 180 วัน ซึ่งคาดว่าจะการก่อสร้างทั้งหมดจะแล้วเสร็จตั้งแต่วันที่ 180 วัน ประมาณเดือนกรกฎาคม 2539 นี้

แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นการจัดสร้างอาคารแห่งนี้ ต้องใช้เงินถึง 24 ล้านบาท ประชาชนชาวไทยทุกหมู่เหล่าสามารถร่วมบริจาคสมทบทุนในการก่อสร้างเพื่อร่วมเทิดพระเกียรติและแสดงความจงรักภักดีได้ที่กองทัพอากาศที่ 3 ฐานทัพอากาศ พังงา สำนักงานจังหวัดภูเก็ต หอการค้าจังหวัดภูเก็ต และที่สถานีทหารเรือ สท.3 ภูเก็ต

สำหรับขนาดและความหมายของอาคารกาญจนาภิเษกที่จะจัดสร้างมีรายละเอียดประกอบด้วย

1. รูปทรงของอาคาร ด้านหน้าเป็นบันไดทางขึ้นมีห้องโถงทางเข้าด้านหลังโถงเหนือทางเข้าด้านหน้ามีตราสัญลักษณ์งานฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี ด้านข้างตราสัญลักษณ์ประดับธงชาติ ด้านใต้ตราสัญลักษณ์เป็นเครื่องแสดงเวลาระบบไฟฟ้า ขนาด 1.50 คูณ 7.00 เมตร ชั้นล่างภายในเป็นห้องโถงโคมไฟ 1 ห้อง และห้องแสดงนิทรรศการทางอุทกศาสตร์ และจะมีแท่นจารึกชื่อของผู้ที่จะให้การสนับสนุนบริจาคเงินซึ่งมองเห็นได้เมื่อเข้ามาภายในอาคาร มีบันไดโค้งครึ่งวงกลมขึ้นมาจากห้องโถงโคมไฟไปยังคานฟ้าชั้นบนสามารถชมทิวทัศน์โดยรอบบริเวณได้ จากระดับคานฟ้าชั้นบนมีบันไดเวียนขึ้นไปยังโถงโคมไฟและระเบียงคานฟ้าโถงโคมไฟ

2. วัสดุที่นำมาสร้าง จะใช้ชนิดที่มีคุณภาพดีเยี่ยมมีความสวยงามและความทนทานสูง โดยใช้โครงสร้างเป็นคอนกรีตเสริมเหล็กกรุหินแกรนิต กระจกสะท้อนแสง 2 ชั้นสีทอง กระจกใสเจียระไน กรอบอะลูมิเนียมสีทองโลหะปิดทองคำหรือหุ้มทองคำและทองเหลือง

3. ลักษณะ ขนาด และความหมายที่สำคัญ โคมไฟเป็นกระจกใสเจียระไนที่ประกอปกั้นเป็นกระจก 10 ด้านเป็นรูปผลึกแก้ว ภายในมีโคมไฟหมุนส่องสว่างรอบทิศ เปรียบประดุจพระบารมีส่องสว่างไปรอบทิศ ฐานรับโคมไฟประกอบด้วยโลหะปิดทองคำหรือหุ้มทองคำ 10 เส้น มีความหมายถึง ทศพิธราชธรรมในแต่ละด้านคือ 1. ทาน 2. ศีล 3. บริจาค 4. ความซื่อตรง (อาชวะ) 5. ความอ่อนโยน (มีหะ) 6. ความเพียร (ตบะ) 7. ความไม่โกรธ (อักโธระ) 8. การไม่เบียดเบียน (อวิหิงสา) 9. ความอดทน (ขันติ) และ 10. ความเที่ยงธรรม (อวิโรธนะ) โดยจะสลักข้อความดังกล่าวพร้อมบทพระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งทรงทศพิธราชธรรม 10 ประการ ที่มีปรากฏอยู่ในคัมภีร์พระบรมพุทธานุศาสตร์ ซึ่งเป็นพระราชจริยาวัตรที่พระมหากษัตริย์ราชเจ้าทรงปฏิบัติ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้ทรงบำเพ็ญอย่างไพบูรณ์เต็มในทุกประการ ดังตามชาติราชประเพณี นับแต่เสด็จเถลิงถวัลราชสมบัติตราบเท่าถึงกาลปัจจุบัน ส่วนโลหะปิดทองคำหรือหุ้มทองคำ มีความหมายถึงปีกาญจนาภิเษก ความสูง 50 ฟุต มีความหมายถึง ทรงครองราชย์มาครบ 50 ปี เส้นผ่าศูนย์กลางฐานกว้าง 9 เมตร มีความหมายถึงรัชกาลที่ 9 แห่งราชวงศ์จักรี มองเห็นได้ไกล 39 กิโลเมตร มีความหมายถึงในปี 2539 ทรงครองราชย์ครบ 50 ปี

เมื่อวันที่ 12 เมษายน 2539 ที่ผ่านมาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารเสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ทรงวางศิลาฤกษ์ประกาศการกาญจนาภิเษก แหลมพรหมเทพ ณ บริเวณแหลมพรหมเทพ ตำบลราไวย์ อำเภอเมืองภูเก็ต และนับจากนี้ไปอีกประมาณ 3 เดือน บริเวณแหลมพรหมเทพ ณ หลังเนินชมวิว สิ่งก่อสร้างที่ล้ำค่าทางจิตใจของพสกนิกรชาวไทย ร่วมกับกองทัพเรือ จัดสร้างถวายจะตั้งเด่นสง่าเป็นถาวรวัตถุที่ทรงคุณค่าทั้งการใช้สอยและจิตใจสืบไป

บุญรัตน์ อภิวันทนากร "เกิดพระเกียรติองค์ภูมิพลครองราชย์
50 ปี ชาวภูเก็ตร่วมทัพเรือสร้าง "ประกาศการกาญจนา -
ภิเษก" ข้าวสด (6 พ.ค. 39) 13